

**PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMU BEZDOMNOŚCI W ELBLĄGU
NA LATA 2009-2013**

Elbląg, marzec 2009 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Rozdział I. Analiza sytuacji i problemów osób bezdomnych w Elblągu.....	3
Rozdział II. Warunki reintegracji społecznej i zawodowej osób bezdomnych.	4
Rozdział III. Instytucje i organizacje na terenie miasta działające na rzecz osób bezdomnych.....	6
Rozdział IV. Analiza SWOT.....	7
Rozdział V. Wnioski z analizy SWOT.....	8
Rozdział VI. Etapy reintegracji.....	9
Rozdział VII. Cel strategiczny, cele szczegółowe i zadania programowe.....	10
Rozdział VIII. Wdrażanie programu.....	13
1) Harmonogram realizacji zadań.....	13
2) Monitoring realizacji programu i źródła informacji na potrzeby raportowania.....	13
Rozdział IX. Finansowanie programu.....	13
Rozdział X. Skład Zespołu roboczego do spraw opracowania „Programu działań na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności w Elblągu na lata 2009 – 2013”.....	14

Załącznik nr 1: „ Harmonogram działań”

Wprowadzenie

Według ustawy o pomocy społecznej osoba bezdomna to osoba nie zamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osoba nie zamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Potrzeba działań na rzecz osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych w Elblągu została zauważona pod koniec lat dziewięćdziesiątych i bezdomność była jednym z obszarów analizowanych na etapie opracowywania „Głównych kierunków realizacji zadań pomocy społecznej w ramach strategii rozwoju miasta na lata 2001-2015” przyjętych przez Radę Miejską w Elblągu uchwałą nr XXII/671/2001 z dnia 12 kwietnia 2001r. Szczegółowe działania zmierzające do osiągnięcia wyznaczonych celów zostały zawarte w „Programie działań na rzecz osób bezdomnych w Elblągu” wdrożonym Zarządzeniem Nr 8/2003 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu z dnia 15 kwietnia 2003 r.

Doświadczenia wynikające z dotychczas podejmowanych działań, zmieniająca się struktura populacji osób bezdomnych, a także pojawienie się nowych możliwości rozwiązywania problemu wykluczenia społecznego, zapobiegania bezdomności jak również aktywizacji osób bezdomnych spowodowały, że Prezydent Miasta Elbląga zainicjował prace związane z opracowaniem lokalnego programu działań na rzecz osób bezdomnych. Jednostką odpowiedzialną za opracowanie projektu Programu jak również moderatorem procesu jego tworzenia był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu.

Wiosną 2008r zaproszono do współpracy przy tworzeniu tego programu przedstawicieli administracji samorządowej, miejskich jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, służby zdrowia oraz organizacji pozarządowych. Spośród przedstawicieli wszystkich instytucji i organizacji zainteresowanych tą problematyką utworzony został Zespół roboczy, któremu powierzone zostały prace związane z analizą lokalnych problemów osób bezdomnych oraz opracowaniem projektu programu działań na najbliższe lata.

„Program działań na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności w Elblągu na lata 2009-2013” powstał dzięki zaangażowaniu wielu podmiotów, instytucji i organizacji działających na rzecz osób bezdomnych oraz w wyniku kilkumiesięcznych konsultacji społecznych. Opracowany program jest kontynuacją i rozwinięciem dotychczasowych działań, a także nowoczesnym spojrzeniem na zjawisko bezdomności oraz potrzebę przeciwdziałania poszerzaniu się kręgu osób bezdomnych, zahamowania ich degradacji biologicznej i społecznej oraz zwiększenia skuteczności przywracania osób bezdomnych do społeczeństwa.

Rozdział I: Analiza sytuacji i problemów osób bezdomnych w Elblągu

Szacuje się, że na terenie miasta przebywa około 350 - 380 osób bezdomnych. Precyzyjne określenie jaka jest faktyczna liczba osób bezdomnych jest niemożliwe z uwagi na to, że nie wszyscy korzystają z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i współpracujących instytucji i organizacji. Nadto osoby bezdomne często zmieniają miejsce swojego pobytu.

Część z nich (około 200-220 osób) stale lub okresowo korzysta ze schronienia w Domu dla Bezdomnych oraz z Noclegowni, część mieszka u znajomych i rodziny. Inni przez większą część roku przebywają w obiektach nie przeznaczonych na stały pobyt ludzi (np. komórkach,

piwnicach, altanach ogrodowych). Istnieje niestety pewna grupa szacowana na około 30-35 osób, stale zmieniająca miejsce swojego pobytu, nie poddająca się żadnym rygorom, niezainteresowana żadną formą pomocy. Ludzie ci, stale lub okresowo nocują na dworcach, klatkach schodowych, budynkach przeznaczonych do rozbiórki.

Na podstawie informacji zebranych od instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych oraz od 178 osób bezdomnych, które na przestrzeni minionych dwóch lat korzystały ze schronienia w Domu dla Bezdomnych oraz Noclegowni w Pogotowiu Socjalnym można stwierdzić, że:

- zdecydowaną większość osób bezdomnych w Elblągu stanowią mężczyźni, w wieku od 41 do 60 lat (70,8%), z wykształceniem podstawowym (28,09%) lub zawodowym (61,24%),
- kawalerowie stanowią 34,3 % zbadanej populacji osób bezdomnych,
- osoby rozwiedzione stanowią - 56,2 % zbadanej populacji,
- 59 % osób deklaruje utrzymywanie kontaktów z rodziną,
- 40 % badanej populacji pozostaje w stanie bezdomności przez okres do 5 lat, 29 % - przez okres 6-10 lat, a 19% przez okres 11 – 15 lat,
- do uzależnienia od alkoholu przyznaje się 67 % bezdomnych, ale jedynie co czwarty z nich podejmował próby leczenia odwykowego,
- brak jakiegokolwiek źródła dochodu deklaruje 61,2 % osób bezdomnych.

Tylko 4,5 % osób bezdomnych wykonuje pracę, za którą otrzymuje wynagrodzenie, a 3,93 % osób uzyskuje dochód z prac dorywczych. Źródło dochodu pozostałych 30,3 % osób stanowią zasiłki stałe z pomocy społecznej, renty inwalidzkie lub emerytury,

- zdolnych do podjęcia zatrudnienia jest 42 % osób bezdomnych,
- niepełnosprawnością dotkniętych jest 42,1% osób bezdomnych,
- 50 % osób bezdomnych ma za sobą pobyty w zakładach karnych,
- 34,8 % badanej populacji posiada zobowiązania alimentacyjne.

Wśród przyczyn bezdomności, które podają sami bezdomni dominują: alkoholizm, konflikty w rodzinie, eksmisje, przestępczość, rozpad rodziny. Przyczyny te się nakładają i często trudno jest wskazać tę najważniejszą. Inne powody bezdomności to: dobrowolne opuszczenie mieszkania, jego sprzedaż lub wynajem, utrata źródła dochodu, wypadek losowy, narkotyki. Zdarzają się przypadki bezdomności wśród osób, które kilka lat wcześniej opuściły placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz rodziny zastępcze.

Niewiele osób bezdomnych posiada stałe źródło dochodu. Jedynie nieliczni pracują i otrzymują wynagrodzenie. Niektórzy otrzymują renty, emerytury oraz zasiłki stałe z pomocy społecznej. Inni uzyskują dochody ze zbieractwa złomu, makulatury, z wykonywania prac dorywczych itp.

Stan zdrowia osób bezdomnych systematycznie się pogarsza. Liczni cierpią na chorobę alkoholową. Typowymi w tym środowisku schorzeniami są: przewlekłe schorzenia somatyczne, grzybica, wszawica, zaburzenia psychiczne, padaczka. Zdarza się też gruźlica.

Znaczącym problemem jest starzenie się populacji osób bezdomnych. Przybywa osób które ukończyły 60 lat. Oznacza to, że osoby te pozostaną osobami bezdomnymi już do końca życia.

Skala zjawiska bezdomności wśród kobiet w Elblągu jest nieznaczna.

Rozdział II. Warunki reintegracji społecznej i zawodowej osób bezdomnych.

Integracja społeczna i zawodowa osób bezdomnych jest procesem trudnym i długotrwałym. Osoby bezdomne żyją z dnia na dzień. Nie planują swojego życia, gdyż utraciły poczucie wpływu na nie. Koncentrują się na przeżyciu jednego, konkretnego dnia.

Dbają o zaspokojenie podstawowych potrzeb – posiłku i snania. Taki sposób funkcjonowania znacząco hamuje możliwość aktywnego powrotu na rynek pracy, który wymaga działań nastawionych na dłuższą perspektywę czasową.

Znalezienie i utrzymanie zatrudnienia w przypadku osób bezdomnych jest tylko jednym z elementów niezbędnych do odzyskania i utrzymania samodzielności życiowej. Bardzo istotnym elementem jest długoterminowa praca w sferze psychologicznej, której celem jest wyposażenie osoby bezdomnej w narzędzia, które pozwolą jej nie tylko odzyskać, ale także utrzymać pracę i samodzielność życiową. Trzeba nauczyć osoby radzenia sobie z poczuciem osamotnienia, przeformułowania perspektywy czasowej organizującej życie z terażniejszości na przyszłość, wzbudzenia większej aktywności, odzyskania zaufania do siebie i poczucia wywierania wpływu na własne życie.

Ugruntowane stereotypy na temat bezdomnych sprawiają, że stają się oni grupą osób coraz bardziej izolowaną, a co za tym idzie integracja tych osób ze środowiskiem jest utrudniona. W związku z nałożeniem się na siebie wielu problemów (brak domu, specyficzna rzeczywistość psychologiczna, społeczna, administracyjna i prawna) samoistna aktywizacja zawodowa osób bezdomnych często okazuje się nieskuteczna i mało efektywna.

Wg specjalistów zajmujących się problematyką reintegracji zawodowej osób bezdomnych, tylko niewielka część tego środowiska ma obecnie obiektywne warunki (wiek, kwalifikacje, brak uzależnień, krótki staż bezdomności, motywacja) do podjęcia zatrudnienia i co ważne, utrzymania pracy w dłuższej perspektywie czasowej. Osobami wysoce rokującymi na skuteczną i efektywną aktywizację zawodową są osoby młode lub w średnim wieku, z krótkim lub średnim stażem bezdomności i bezrobocia, w dość dobrej kondycji psychofizycznej, bez uzależnień, z uregulowaną sytuacją prawną, charakteryzujące się dużą motywacją oraz „niezgodą na bezdomność”, niekoniecznie i nie zawsze posiadające kwalifikacje zawodowe.

Drugą kategorią jest grupa osób średnio rokująca na podjęcie i utrzymanie zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Są to osoby w średnim wieku, ze średnim stażem i okresem bezdomności i bezrobocia, posiadające duże doświadczenie i kwalifikacje zawodowe, ale z utraconym nawykiem pracy, nieuregulowaną sytuacją prawną i rodzinną, uzależnione od alkoholu lub nie pijące ale znajdujące się w trudnej sytuacji psychologicznej, dość sprawne fizycznie, ale w znacznym stopniu uzależnione od pomocy.

Trzecią, najbardziej liczną grupą osób bezdomnych, są osoby nisko rokujące na podjęcie i utrzymanie pracy. Są to osoby o niskim wykształceniu oraz kwalifikacjach zawodowych, niedostosowanych do potrzeb rynkowych, długotrwale bezrobotne i bezdomne (ponad 6 lat), w znacznym stopniu uzależnione od świadczonej pomocy, wykazujące się niską motywacją do podjęcia zmian, posiadające nieuregulowaną sytuację prawną i administracyjną, bez żadnych kontaktów z rodziną, wielokrotnie karane, posiadające znaczne kłopoty zdrowotne lub osoby niepełnosprawne, starsze i w wieku poprodukcyjnym, uzależnione od alkoholu.

Oddziaływanie na każdą z tych grup powinno mieć inny charakter, ale nawet w przypadku osób nisko rokujących nie należy rezygnować z działań aktywizujących dających fundamenty do podejmowania następnych kroków.

A zatem im krócej trwa okres bezdomności, tym większe są szanse powodzenia działań związanych z integracją zawodową i społeczną poszczególnych osób. Szanse zmniejszają się wraz z wydłużaniem się czasu pozostawania w stanie bezdomności.

Rozdział III: Instytucje i organizacje na terenie miasta działające na rzecz osób bezdomnych.

Działaniami na rzecz osób bezdomnych na terenie Elbląga zajmują się następujące instytucje i organizacje:

1. Wydział Społeczny Urzędu Miejskiego w Elblągu ul. Kosynierów Gdyńskich 42 , którego zadaniem jest koordynacja funkcjonowania systemu pomocy społecznej w Elblągu.
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Elbląg ul. Winna 9 jest jednostką budżetową Gminy Miasto Elbląg i realizuje zadania gminy oraz powiatu nałożone ustawą o pomocy społecznej oraz sprawuje nadzór organizacyjny i merytoryczny nad miejskimi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.
3. Dom dla Bezdomnych Elbląg ul. Nowodworska 49 jest również jednostką budżetową Gminy Miasto Elbląg. Placówka dysponuje 72 miejscami noclegowymi dla mężczyzn, ale w okresie zimowym przygotowanych jest 28 miejsc tymczasowych. W placówce funkcjonuje 12 miejscowy Oddział Socjalny przeznaczony dla osób najbardziej niedołączonych. Dom zapewnia schronienie, całodzienne wyżywienie, środki czystości i higieny osobistej, bieliznę osobistą, odzież oraz obuwie. W placówce prowadzona jest indywidualna terapia psychologiczna.
4. Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej – Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży Elbląg ul. Nowodworska 49. Placówka prowadzona jest przez Diecezję Elbląską na zlecenie Gminy Miasto Elbląg. Dysponuje 20 miejscami noclegowymi. Zapewnia tymczasowe schronienie dla kobiet i dzieci, całodzienne wyżywienie, pomoc psychologiczną, pedagogiczną i socjalną, wyżywienie, środki czystości i higieny osobistej.
5. Noclegownia przy Pogotowiu Socjalnym Elbląg ul. Królewiecka 102. Placówka dysponuje 29 miejscami noclegowymi, z których 14 przeznaczonych jest dla osób trzeźwych, a 15 dla osób w stanie nietrzeźwości (do 1 ‰). W okresie zimowym przygotowanych jest 8 miejsc dodatkowych.
Placówka zapewnia noclegi, opiekę lekarską, świadczenia sanitarno-higieniczne, możliwość korzystania z pralni, w miarę możliwości wymianę odzieży oraz porady i konsultacje.
6. Jadłodajnia „Elblążanka” prowadzona przez Zakład Aktywności Zawodowej usytuowana jest przy ul. Winnej 9 w Elblągu. Realizuje zadanie wydawania obiadów osobom wskazanym przez pracowników socjalnych MOPS (średnio miesięcznie 550 osób).
7. Caritas Diecezji Elbląskiej - Elbląg ul. Zamkowa 17, w okresie zimowym prowadzi jadłodajnię wydającą gorące posiłki (100 – 120 posiłków dziennie) głównie osobom bezdomnym. W ciągu całego roku Caritas udziela pomocy w formie odzieży i artykułów żywnościowych.
8. Centrum Pracy i Pomocy Elbląg ul. Bema 54. Jest to jednostka budżetowa Gminy Miasto Elbląg realizująca zadania z zakresu pomocy w zatrudnieniu w ramach prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prowadzi Klub Integracji Społecznej. Udziela porad w sprawach dofinansowania działalności gospodarczej oraz pierwszej pracy.
9. Powiatowy Urząd Pracy Elbląg ul. Saperów 24 realizuje zadania z zakresu:
  - pozyskiwania i gospodarowania środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy,
  - udzielania pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników poprzez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,

- inicjowania, organizowania i finansowania projektów lokalnych i innych działań na rzecz aktywizacji bezrobotnych.

10. Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych - Elbląg ul. Związku Jaszczurczego 15 realizuje zadania z zakresu pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy oraz doradztwa zawodowego.

11. Polski Czerwony Krzyż Elbląg Plac Słowiański 13-14 - wydaje używaną odzież i obuwie, trwałe artykuły żywnościowe, pościel i koce.

12. Centrum Odwykowo-Terapeutyczne Elbląg ul. Trybunalska 11 realizuje następujące zadania na rzecz osób uzależnionych od alkoholu:

- diagnoza specjalisty (psycholog kliniczny, psychiatra, specjalista uzależnień, terapeuti)
- terapia wg potrzeb.

13. Klub Abstynenta „Żuławy” Elbląg ul. Kosynierów Gdyńskich 13 realizuje zadania z zakresu :

- poradnictwa w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi,
- propagowania trzeźwości,
- kształtowania trwałych dążeń funkcjonowania w abstynencji,
- nauki konstruktywnego zachowania w sytuacjach zagrożenia zerwania abstynencji.

Rozdział IV: Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>1. Sprawne działanie instytucji i organizacji oraz służb porządkowych w zakresie realizacji zadań na rzecz osób bezdomnych.</p> <p>2. Doświadczenie zawodowe osób pracujących na rzecz osób bezdomnych.</p> <p>3. Skoordynowany system pomocy osobom bezdomnym.</p> <p>4. Aktywność i elastyczność działania kadr jednostek i organizacji.</p> <p>5. Opracowywanie i realizacja programów aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby bezdomne.</p> <p>6. Sprawnie funkcjonujący miejski system zarządzania kryzysowego.</p> <p>7. Realizacja miejskiego programu pomocy zadłużonym lokatorom mieszkań komunalnych</p>	<p>1. Brak mieszkań treningowych dla osób wychodzących z bezdomności.</p> <p>2. Zbyt małe doświadczenie w wykorzystywaniu środków Europejskiego Funduszu Społecznego na działania z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.</p> <p>3. Brak kadry profesjonalnie przygotowanej do realizacji programów reintegracji społecznej osób bezdomnych.</p> <p>4. Zbyt mała ilość mieszkań socjalnych.</p> <p>5. Słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego.</p> <p>6. Brak grup samopomocowych wśród osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych.</p> <p>7. Roszczeniowa postawa osób długotrwale bezdomnych.</p> <p>8. Uzależnienie osób bezdomnych od pomocy społecznej.</p>

	<p>9. Uzależnienie osób bezdomnych od alkoholu i środków psychoaktywnych.</p> <p>10. Brak pomieszczeń „kwarantanny” dla zaniedbanych higienicznie, bezdomnych kobiet.</p> <p>11. Brak organizacji pozarządowych zainteresowanych realizacją działań na rzecz reintegracji społecznej osób bezdomnych.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>1. Tworzenie lokalnych koalicji podmiotów i organizacji na rzecz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych, w tym także problemu bezdomności.</p> <p>2. Skuteczne i konsekwentne wdrażanie programów specjalnych adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>3. Rozwój infrastruktury dostosowanej do zmieniających się potrzeb.</p> <p>4. Rozwój nieformalnych grup społecznych i wolontariatu.</p> <p>5. Stałe podwyższanie profesjonalizmu kadr jednostek i organizacji działających na rzecz osób bezdomnych.</p> <p>6. Dostrzeżenie złożoności problemu bezdomności.</p>	<p>1. Stereotypy wizerunku osoby bezdomnej .</p> <p>2. Negatywne nastawienie dużej części społeczeństwa do osób bezdomnych.</p> <p>3. Niewielkie zainteresowanie osób bezdomnych szkoleniami i przekwalifikowaniami oraz nabywaniem umiejętności przydatnych na rynku pracy.</p> <p>4. Zmniejszenie się liczby ofert pracy z powodu kryzysu gospodarczego.</p> <p>5. Sensacyjne nagłaśnianie indywidualnych przypadków dotyczących osób bezdomnych przez media.</p> <p>6. Mała skuteczność profilaktyki i terapii uzależnień.</p> <p>7. Osłabienie więzi rodzinnych, brak odpowiedzialności za członków rodziny.</p>

Rozdział V: Wnioski z analizy SWOT

Mimo, że aktualnie funkcjonujący na terenie miasta Elbląg system pomocy osobom bezdomnym jest poprawnie skoordynowany i funkcjonuje właściwie, a kadra zatrudniona w jednostkach organizacyjnych realizujących poszczególne zadania posiada duże doświadczenie, to jednak problem bezdomności nie znika. Osoby bezdomne są widoczne na ulicach, w parkach w okolicach marketów handlowych oraz w różnych miejscach nie przeznaczonych do stałego przebywania dla ludzi. Doświadczenia wynikające z dotychczasowej pracy na rzecz osób bezdomnych potwierdzają, że nie ma jednej skutecznej drogi wychodzenia z bezdomności. Bezdomni prezentują różne postawy zarówno wobec swoich problemów jak i otaczającej ich rzeczywistości. Problemem, z którym należałoby się zmierzyć w pierwszej kolejności jest

przewlekły alkoholizm wielu osób bezdomnych. Konieczne jest podniesienie skuteczności terapii uzależnień, albowiem skuteczna terapia warunkuje sukcesy na dalszej drodze ku samodzielności. Niezbędne są również działania związane z aktywizacją środowiska osób bezdomnych nakierowane na samopomoc – zwłaszcza zawiązywanie i funkcjonowanie grup wsparcia.

Każdy przypadek wymaga indywidualnej analizy, a podejmowane działania powinny łączyć zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych poszczególnych osób bezdomnych z ich reintegracją społeczną i zawodową m.in. poprzez :

- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, nawiązywanie zerwanych więzi i docelowo powrót do rodziny,
- leczenie uzależnień i wspieranie w utrzymywaniu abstynencji,
- zapewnienie pomocy i wsparcia w procesie odzyskiwania przez osoby bezdomne wiary w siebie, własne siły i możliwości oraz wyrabianiu nawyków związanych z wykonywaniem pracy zawodowej
- aktywizację społeczną i zawodową osób bezdomnych zmierzającą do ich usamodzielnienia.

Do realizacji działań związanych z reintegracją wykorzystane powinny zostać możliwości jakie stwarza Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007 – 2013, nakierowany m.in. aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych, w tym również osób bezdomnych.

Aktualnie kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej posiada niewielkie doświadczenie w zakresie korzystania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Zachodzi potrzeba stałego podnoszenia kwalifikacji pracowników, poszukiwania dobrych rozwiązań wdrażanych w innych miastach, wykorzystywania zdobytego już doświadczenia aby skutecznie korzystać z pojawiających się możliwości. Rok 2008 był początkiem realizacji POKL i doświadczenia zdobyte w ubiegłym roku powinny zostać wykorzystane w kolejnych latach.

Konieczne jest zapewnienie funkcjonowania istniejących placówek udzielających pomocy osobom bezdomnym. Należy jednak uzależnić udzielanie pomocy, szczególnie finansowej od uczestnictwa w kontraktach socjalnych.

Z uwagi na pogarszający się stan higieniczno – sanitarny osób bezdomnych konieczne jest utworzenie pomieszczenia „kwarantanny” dla bezdomnych kobiet.

Rozdział VI. Etapy reintegracji.

Założeniem jest, że średnio rocznie w proces reintegracji społecznej i zawodowej włączanych będzie 5 osób bezdomnych. Okres od diagnozy do pełnego usamodzielnienia trwać powinien maksymalnie 2,5 – 3 lat. Konieczne jest stworzenie możliwości faktycznego, skutecznego powrotu osób bezdomnych do społeczeństwa.

Stabilizacja warunków mieszkaniowych dla osób realizujących indywidualne ścieżki reintegracji społecznej i zawodowej osiągnąć powinna być w kilku etapach. Najpierw byłoby to zamieszkanie w pokoju o wyższym standardzie w Domu dla Bezdomnych, potem miejsce w mieszkaniu treningowym, a wreszcie samodzielne mieszkanie z zasobów gminy.

Przechodzenie kolejnych etapów stabilizacji powinno być nagrodą za dotychczasowe zaangażowanie w proces wychodzenia z bezdomności i winno stanowić silną motywację do kolejnych kroków na tej drodze.

W pokoju o wyższym standardzie w Domu dla Bezdomnych będzie mogła zamieszkać osoba aktywnie uczestnicząca w terapii i edukacji w Klubie Integracji Społecznej.

Po 2 miesiącach od podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy osoba usamodzielniana będzie mogła zamieszkać w mieszkaniu treningowym usytuowanym np. w zasobach komunalnych miasta. Zasady funkcjonowania mieszkania treningowego określone zostaną w regulaminie, a warunki zamieszkania w takim lokalu określone zostaną w kontrakcie. Osoba usamodzielniana będzie miała „opiekuna usamodzielnienia”, który zajmie się systematycznym monitorowaniem procesu reintegracji. Spotkania osoby usamodzielnianej z opiekunem odbywać się będą przynajmniej 1 raz na 2 tygodnie. Podejmowane powinny być próby odbudowania zerwanych więzi z rodziną.

Obowiązkiem osoby usamodzielnianej będzie utrzymanie zatrudnienia, systematyczne wnoszenie opłat za zajmowany lokal, utrzymanie lokalu w należyтым stanie, uczestnictwo w terapii. W przypadku złamania zasad kontraktu osoba usamodzielniana będzie musiała opuścić mieszkanie treningowe i powrócić do Domu dla Bezdomnych. Okres zamieszkania w mieszkaniu treningowym trwać będzie do 24 miesięcy. Osoba, która przez okres zamieszkiwania w mieszkaniu treningowym wywiązywać się będzie z warunków kontraktu i w stosunku do której istnieją poważne uzasadnione, rokowania co do pełnego usamodzielnienia, otrzyma lokal z zasobów komunalnych Gminy Miasto Elbląg.

Rozdział VII: Cel strategiczny, cele szczegółowe i zadania programowe.

Cel strategiczny: Stworzenie skutecznego systemu zapobiegania bezdomności oraz sukcesywne zmniejszanie skali tego zjawiska w Elblągu.

Cele szczegółowe:

- 1. Zapobieganie bezdomności osób i rodzin posiadających zadłużenia czynszowe i zagrożonych eksmisją oraz rozwijanie, doskonalenie i umacnianie systemu wsparcia rodzin.**
- 2. Zmniejszanie skali zjawiska bezdomności poprzez reintegrację społeczną i zawodową osób bezdomnych.**
- 3. Zapewnienie indywidualnej opieki socjalnej osobom bezdomnym.**

Zadania do realizacji:

Aby osiągnąć wyznaczone cele realizowane będą następujące zadania:

Cel Nr 1: Zapobieganie bezdomności osób i rodzin posiadających zadłużenia czynszowe i zagrożonych eksmisją oraz rozwijanie, doskonalenie i umacnianie systemu wsparcia rodzin.

Zadania nowe:

1. Konsekwentna realizacja miejskiego programu pomocy zadłużonym lokatorom mieszkań komunalnych w Mieszkaniowym Zasobie Miasta.

2. Pomoc rodzinom prawidłowo funkcjonującym w środowiskach dysfunkcyjnych w opuszczeniu tych środowisk poprzez wymianę mieszkań.
3. Wybudowanie lokali socjalnych o niskim standardzie z przeznaczeniem dla samotnych osób eksmitowanych z lokali komunalnych.
4. Aktywizacja środowisk lokalnych do podejmowania działań zmierzających do poprawy warunków funkcjonowania tych środowisk. (praca metodą CAL, kampanie medialne).

Zadania kontynuowane:

5. Zapewnianie lokali socjalnych i pomieszczeń tymczasowych dla osób i rodzin eksmitowanych.
6. Remonty mieszkań w budynkach o niskim standardzie z przeznaczeniem na lokale socjalne.

Zamierzony efekt:

Stworzenie sprawnego systemu zapobiegania bezdomności osób i rodzin.

Cel Nr 2: Zmniejszanie skali zjawiska bezdomności poprzez reintegrację społeczną i zawodową osób bezdomnych.

zadania nowe

1. Utworzenie zespołu do spraw reintegracji społecznej i zawodowej osób bezdomnych do sporządzania indywidualnej diagnozy poszczególnych osób oraz monitorowania realizacji procesu ich usamodzielniania.
(Zadaniem tego zespołu będzie określenie indywidualnego potencjału osoby bezdomnej uwzględniającego posiadane umiejętności, kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, predyspozycje intelektualne, fizyczne i psychiczne, uzależnienia, okres pozostawania w bezdomności, motywacja)
2. Terapia i edukacja w ramach Klubu Integracji Społecznej motywująca do podjęcia próby wyjścia z bezdomności, m.in. poprzez:
  - szkolenia w zakresie podnoszenia i przywracania kwalifikacji zawodowych,
  - treningi wdrażające do nawyku pracy,
  - wyposażanie w badania, świadectwa, certyfikaty, uprawnienia podnoszące ich atrakcyjność na rynku pracy,
  - doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy,
  - szkolenia i treningi zmierzające do podnoszenia umiejętności interpersonalnych i kompetencji społecznych.
3. Włączanie osób bezdomnych w nurt życia społecznego poprzez aktywizowanie ich na różnych polach oraz podnoszenie poczucia własnej wartości.
4. Tworzenie stabilnych warunków mieszkaniowych osobom wychodzącym z bezdomności.
5. Utworzenie w ramach Domu dla Bezdomnych pokoi o wyższym standardzie dla osób realizujących indywidualne programy reintegracji społecznej i zawodowej.

6. Utworzenie mieszkań treningowych dla osób, które pomyślnie zakończyły etap edukacji i aktywizacji w ramach Klubu Integracji Społecznej.
7. Zapewnienie 2 mieszkań rocznie z zasobów gminy dla osób bezdomnych, które realizują indywidualne programy reintegracji społecznej i zawodowej oraz zakończyły pomyślnie pobyt w mieszkaniu treningowym.

zadania kontynuowane

8. Indywidualna i grupowa terapia uzależnień.
9. Nabywanie i podtrzymywanie umiejętności życia w abstynencji.
10. Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych w ramach prac społecznie użytecznych.

Zamierzony efekt:

Skuteczna reintegracja społeczna i zawodowa osób bezdomnych prowadząca do zmniejszenia skali zjawiska bezdomności w Elblągu.

Cel Nr 3: Zapewnienie indywidualnej opieki socjalnej osobom bezdomnym.

zadania nowe:

1. Utworzenie pomieszczenia „kwarantanny” dla higienicznie i sanitarnie zaniedbanych kobiet bezdomnych.

zadania kontynuowane:

2. Zapewnienie opieki socjalnej (posiłek, schronienie, odzież, usługi opiekuńcze) osobom starszym, schorowanym i niedołącznym w Domu dla Bezdomnych, w tym również na Oddziale Socjalnym.
3. Funkcjonowanie Noclegowni w Pogotowiu Socjalnym.
4. Funkcjonowanie Ośrodka Wsparcia i Interwencji Kryzysowej – Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży.
5. Zapewnienie jednego gorącego posiłku osobom tego pozbawionym.
6. Doskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością.
7. Stały monitoring miejsc przebywania osób bezdomnych.

Zamierzony efekt:

Zapewnienie osobom bezdomnym osłony socjalnej dostosowanej do indywidualnych potrzeb oraz zabezpieczenie społeczeństwa Elbląga przed zagrożeniami związanymi z bezdomnością.

Rozdział VIII: Wdrażanie programu.

1) Harmonogram realizacji zadań.

Wdrażanie programu winno odbywać się zgodnie z harmonogramem, który jest określony w załączniku Nr 1 do niniejszego programu.

W harmonogramie wskazano realizatorów poszczególnych zadań, źródła ich finansowania, termin podejmowania działań oraz wskaźniki ewaluacyjne.

2) Monitoring realizacji programu i źródła informacji na potrzeby raportowania:

Program jest dokumentem otwartym. Ocena efektów działań realizowanych w ramach programu dokonywana będzie po zakończeniu każdego roku kalendarzowego na podstawie:

- informacji zwrotnych od uczestników programu,
- informacji zespołu do spraw reintegracji społecznej i zawodowej osób bezdomnych,
- informacje zwrotne od służb społecznych miasta, służb porządkowych i mieszkańców,
- wyniki monitorowania realizacji działań podejmowanych w ramach programu.

Informacje w tym zakresie przekazywane będą przez jednostki realizujące poszczególne zadania do Wydziału Społecznego Urzędu Miejskiego w Elblągu, który do 31 marca każdego roku przekazywać będzie Prezydentowi Miasta Elbląg informację zbiorczą.

Pod koniec wdrażania programu tj. w IV kwartale 2013 r zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post, która oceni oddziaływanie programu, jego efekty i trwałości oraz dostarczy danych do opracowywania programu na kolejny okres.

Rozdział IX: Finansowanie programu.

Koszty realizacji programu będą wynikały z:

- finansowania miejskiego programu pomocy zadłużonym lokatorom mieszkań komunalnych,
- wybudowania lokali socjalnych o niskim standardzie z przeznaczeniem dla samotnych osób oraz rodzin eksmitowanych z lokali komunalnych,
- remontów mieszkań w budynkach o niskim standardzie z przeznaczeniem na lokale socjalne,
- finansowania działań aktywizacyjnych i wspierających osoby zagrożone bezdomnością i bezdomne,
- prowadzenia terapii, edukacji i aktywizacji zawodowej,
- wprowadzenia zmian w standardach usług socjalno – bytowych w Domu dla Bezdomnych,
- realizacji obowiązku wynikającego z ustawy o pomocy społecznej polegającego na zapewnieniu schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.

Informacje na temat źródeł finansowania w odniesieniu do poszczególnych zadań programu zawarte są w harmonogramie „ Programu działań na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności w Elblągu na lata 2009 – 2013” określonym w załączniku Nr 1.

Rozdział X: Skład Zespołu roboczego do spraw opracowania „Programu działań na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności w Elblągu na lata 2009 – 2013”.

1. **Mirosława Grochalska** – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2. **Barbara Dyrła** – Wydział Społeczny Urzędu Miejskiego
3. **Halina Markowska** – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
4. **Barbara Woronowicz** – Wydział Społeczny Urzędu Miejskiego
5. **Małgorzata Mechlińska** – Centrum Pracy i Pomocy
6. **Jerzy Tatarowicz** – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
7. **Jarosław Bewicz** – Pogotowie Socjalne
8. **Ks. Wojciech Borowski** – Caritas Diecezji Elbląskiej
9. **Zbigniew Musiejuk** – Wydział Mienia Komunalnego i Spraw Mieszkaniowych
10. **Maria Wilgatek** – Wydział Mienia Komunalnego i Spraw Mieszkaniowych
11. **Alicja Sepetowska** – Centrum Odwykowo – Terapeutyczne
12. **Elżbieta Stawska** – Kisielewicz – Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Żuławy”.
13. **Jarosław Graman** – Komenda Miejska Policji
14. **s.Teresa Toporowska** – Dom dla Bezdomnych
15. **Wojciech Kawczyński** – Straż Miejska
16. **Rafał Czirson** – Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności

Załącznik nr 1
do „Programu działań na rzecz rozwiązywania
problemu bezdomności w Elblągu
na lata 2009-2013”

Harmonogram działań:

Lp.	Zadanie	Termin realizacji	Realizator	Nadzór	Wskaźniki	Źródło finansowania
Cel Nr 1.						
Zapobieganie bezdomności osób i rodzin posiadających zadłużenia czynszowe i zagrożonych eksmisją oraz rozwijanie, doskonalenie i umacnianie systemu wsparcia rodzin.						
<i>Zadania nowe</i>						
1.1	Konsekwentna realizacja miejskiego programu pomocy zadłużonym lokatorom mieszkań komunalnych w Mieszkaniowym Zasobie Miasta.	Zadanie ciągłe realizowane od IV 2008r	ZBK, Wydz. MKiSM UM Wydz. F-B UM	Prezydent Miasta	Liczba osób uczestniczących w realizacji programu	Budżet miasta, środki zabezpieczone w budżecie ZBK
1.2	Pomoc rodzinom prawidłowo funkcjonującym w środowiskach dysfunkcyjnych w opuszczeniu tych środowisk poprzez wymianę mieszkań.	Od 2009r - zadanie ciągłe	Wydz. MKiSM	Prezydent Miasta	Liczba rodzin ze środowisk dysfunkcyjnych, którym umożliwiono wymianę mieszkania	Bezkosztowo
1.3	Wybudowanie lokali socjalnych o niskim standardzie z przeznaczeniem dla samotnych osób eksmitowanych z lokali komunalnych.	2009-2010	Wydz. Inwestycji Wydz. MKiSM Wydz. F-B UM ZBK	Prezydent Miasta	Liczba wybudowanych lokali socjalnych	Budżet Miasta, Bank Gospodarstwa Krajowego – Fundusz Doptat
1.4	Aktywizacja środowisk lokalnych do podejmowania działań zmierzających do poprawy warunków funkcjonowania tych środowisk. (praca metodą CAL, kampanie medialne).	Od 2009r zadanie ciągłe	MOPS ZBK Wydział Społeczny	Dyrektor MOPS	Liczba inicjatyw lokalnych w ciągu roku	Programy grantowe, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
<i>Zadania kontynuowane</i>						
1.5	Zapewnianie lokali socjalnych i pomieszczeń	Od 2009r zadanie ciągłe	Wydz. MKiSM UM ZBK	Prezydent Miasta	Liczba lokali socjalnych przeznaczona	Budżet miasta - koszt uzależniony od

	tymczasowych dla osób i rodzin eksmitowanych				dla osób i rodzin eksmitowanych w ciągu roku	liczby odzyskanych lokali i ich stanu technicznego, środki zabezpieczone w budżecie ZBK
1.6	Remonty mieszkań w budynkach o niskim standardzie z przeznaczeniem na lokale socjalne	Od 2009r zadanie ciągłe	WMK i SM UM ZBK	Prezydent Miasta	(1 budynek wielomieszkan iowy w ciągu roku).	Budżet miasta, Bank Gospodarstwa Krajowego – Fundusz Dopłat
Cel Nr 2: Zmniejszanie skali zjawiska bezdomności poprzez reintegrację społeczną i zawodową osób bezdomnych.						
<i>Zadania nowe</i>						
2.1	Utworzenie zespołu do spraw reintegracji społecznej i zawodowej osób bezdomnych do sporządzania indywidualnej diagnozy poszczególnych osób oraz monitorowania realizacji procesu ich usamodzielniania.	V 2009	MOPS, Centrum Pracy i Pomocy, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	Dyrektor MOPS	Utworzenie i funkcjonowanie Zespołu	EFS w ramach POKL Budżet państwa na realizację programu celowego „Powrót bezdomnych do społeczności”,
2.2	Terapia i edukacja w ramach Klubu Integracji Społecznej motywująca do podjęcia próby wyjścia z bezdomności, m.in. poprzez: - szkolenia w zakresie podnoszenia i przywracania kwalifikacji zawodowych, - treningi wdrażające do nawyku pracy, - wyposażenie w badania, świadectwa, certyfikaty, uprawnienia podnoszące ich atrakcyjność na rynku pracy, - doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy, - szkolenia i treningi zmierzające do podnoszenia umiejętności interpersonalnych i kompetencji społecznych.	2009 – 2013 (cyklicznie wg potrzeb	KIS Centrum Pracy i Pomocy, Powiatowy Urząd Pracy, MOPS, ośrodki szkolące i doskonalenia zawodowego,	Dyrektor MOPS	Liczba osób objętych procesem reintegracji społecznej i zawodowej	EFS w ramach POKL, NFZ, Budżet państwa na realizację programu celowego „Powrót bezdomnych do społeczności”, Budżet miasta
2.3	Włączanie osób bezdomnych w nurt	Od 2009r zadanie ciągłe –	MOPS, CPIP, Organizacje	Dyrektor MOPS	Liczba osób bezdomnych	EFS w ramach POKL,

	życia społecznego poprzez aktywizowanie ich na różnych polach oraz podnoszenie poczucia własnej wartości.	realizacja sukcesywna	pozarządowe		uczestniczących w programach aktywności lokalnej	NFZ, Budżet państwa na realizację programu celowego „Powrót bezdomnych do społeczności”, Budżet miasta
2.4	Tworzenie stabilnych warunków mieszkaniowych osobom wychodzącym z bezdomności	Od 2009r zadanie ciągle – realizacja sukcesywna	Wydział Mienia Komunalnego i Spraw Mieszkaniowych, ZBK	Prezydent Miasta	Liczba mieszkań komunalnych przekazywanych osobom wychodzącym z bezdomności w ciągu roku	EFS w ramach POKL, Budżet miasta
2.5	Utworzenie w ramach Domu dla Bezdomnych pokoi o wyższym standardzie dla osób realizujących indywidualne programy reintegracji społecznej i zawodowej.	2009	Dom dla Bezdomnych	Dyrektor MOPS	Utworzenie i funkcjonowanie pokoi o podwyższonym standardzie	Budżet miasta , EFS w ramach POKL,
2.6	Utworzenie mieszkań treningowych dla osób, które pomyślnie zakończyły etap edukacji i aktywizacji w ramach Klubu Integracji Społecznej.	2010	Dom dla Bezdomnych, Wydz.MKiSM	Dyrektor MOPS	Liczba utworzonych mieszkań treningowych	Budżet miasta , EFS w ramach POKL, Budżet wojewody na programy na rzecz osób bezdomnych
2.7	Zapewnienie mieszkań z zasobów gminy dla osób bezdomnych, które realizują indywidualne programy reintegracji społecznej i zawodowej oraz zakończyły pomyślnie pobyt w mieszkaniu treningowym.	Od 2009r sukcesywnie do 2013r	Referat Spraw Mieszkaniowych UM	Prezydent Miasta	2 mieszkania rocznie	Budżet miasta - koszt uzależniony od ich stanu technicznego odzyskanych lokali, środki zabezpieczone w budżecie ZBK
<i>Zadania kontynuowane</i>						
2.8	Indywidualna i grupowa terapia uzależnień.	Od 2009r zadanie ciągle, realizacja sukcesywna	Dom dla Bezdomnych, poradnie terapeutyczne	Dyrektor MOPS/ Wydział Społeczny	Liczba osób bezdomnych uczestniczących w terapii	NFZ, EFS w ramach POKL, Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2.9	Nabywanie i podtrzymywanie umiejętności życia w abstinencji.	Od 2009r - zadanie ciągle, realizacja sukcesywna	Organizacje pozarządowe, poradnie terapeutyczne	Dyrektor MOPS	Liczba osób bezdomnych uczęszczających na spotkania grup abstynenckich	NFZ, EFS w ramach POKL, Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2.10	Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych w ramach prac społecznie użytecznych.	IV 2009 – 2013	Centrum Pracy i Pomocy, Powiatowy Urząd Pracy	Prezydent Miasta	Liczba osób bezdomnych wykonujących prace społecznie użyteczna	Fundusz Pracy, Budżet miasta
Cel Nr 3:						
Zapewnienie indywidualnej opieki socjalnej osobom bezdomnym.						
<i>Zadania nowe</i>						
3.1	Utworzenie pomieszczenia „kwarantanny” dla higienicznie i sanitarnie zaniedbanych kobiet bezdomnych.	2009 - 2010	Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej	Dyrektor MOPS	Przygotowanie pomieszczenia wraz z niezbędnym wyposażeniem	Budżet miasta, Budżet wojewody na programy na rzecz osób bezdomnych
<i>Zadania kontynuowane</i>						
3.2	Zapewnienie opieki socjalnej (posiłek, schronienie, odzież, usługi opiekuńcze) osobom starszym, schorowanym i niedołącznym w Domu dla Bezdomnych, w tym również na Oddziale Socjalnym.	2009-2013	Dom dla Bezdomnych	Dyrektor MOPS	Liczba osób korzystających ze schronienia w placówce w ciągu roku	Budżet jednostki, Budżet wojewody na programy na rzecz osób bezdomnych
3.3	Funkcjonowanie Noclegowni w Pogotowiu Socjalnym.	2009-2013	Pogotowie Socjalne	Wydział Społeczny	Liczba osób korzystających z noclegu w ciągu roku	Budżet jednostki
3.4	Funkcjonowanie Ośrodka Wsparcia i Interwencji Kryzysowej – Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobięt w Cięży	2009-2013	Diecezja Elbląska	Wydział Społeczny, MOPS	Liczba osób, którym udzielono pomocy w ciągu roku	Budżet na realizację zadania
3.5	Zapewnienie jednego gorącego posiłku oraz odzieży osobom tego pozbawionym.	2009-2013	ZPS MOPS, Caritas, Dom dla Bezdomnych	Dyrektor MOPS, Wydział Społeczny	Liczba osób korzystających z pomocy w formie posiłku w ciągu roku	Budżet miasta, Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Budżet wojewody na programy na rzecz osób bezdomnych
3.6	Doskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością.	do 2013	MOPS, Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności,	Prezydent Miasta	Coroczna aktualizacja ulotki informacyjnej o dostępnych formach pomocy, Informacje w lokalnych mediach przed rozpoczęciem okresu zimowego i	Budżet miasta w ramach środków MOPS, programy grantowe

					w trakcie zimy	
3.7	Stały monitoring miejsc przebywania osób bezdomnych	Zadanie ciągłe	MOPS, Straż Miejska	Dyrektor MOPS	Liczba wyjazdów zespołów interwencyjnych w okresie zimowym	Budżet miasta w ramach środków jednostek realizujących zadanie